

Kutseühinguline ajakiri

Eesti raudteelaste keskühingu väljaanne.

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2—
 Poolaastas " 1.—

Üksiknumber
15 senti.

Ilmub 1–2 kord kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, raudteelaodes, riigi- ja omavalitsuseenijate keskliitu kuuluvate organisatsioonide ja nende osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimiskohiti.

Toimetus ja talitus:

Tallinna, Tehnika t. 16-e. Telefon, Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad:

Terve lehekülge . . . Kr. 30.—
 Pool lehekülge . . . " 15.—
 Veerand " . . . " 7,50
 Kaheksandik " . . . " 4.—
 Tekstis 50 prots. kallim.

Nr. 1

31. jaanuaril 1929 a.

VI aastakäik

SISU: Riigiteenijaskond teelahkmel. — Karskusliikumisest raudteelaskonnas. — Töö, mis pole tasu väärt. — Rongide liikumise julgeoleku kindlustamine. — Ülevaade raudteelaste keskühingu tegevuse kohta. — Veel posti teenijate atesteerimisest. — Kas tahetakse eestöotegijatelt võimalus võtta teemeistriks saada. — Teedeministri vastus R. Uuslalli vallandamise asjus. — Puudused raudteelaste arstiabi korralduses. — Postkontorite töönormidest. — „A la Moskovoiko-Vindavo-Röbinski“. — Uue kauba veo tariifi praktilisest käsitamisest. — Mõnda tööde täitmise normide alalt. — Riigiteenijate kesklidu õienduse puhul.

Uuendage „SIDE“ tellimisi 1929 a. peale!

„SIDE“ tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid, postiagentuurid, riigiteenijaskonna kutseorganisatsioonide juhatused, raudteelaste tarvitajate ühisuste kauplused, raudteejaamad.

„SIDE“ tellimise hind 1929 a. peale on endine: poolaastas 1 kroon, aastas 2 krooni.

„SIDE“ toimetus ja talitus asub Tallinnas, Tehnika t. 16-e, telefon Balti 221.

Riigiteenijaskond teelahkmel.

Senine poliitika tuleb võtta revideerimisele.

Motto: Meie teame ka seda, et need, kes meile kaasa tunnevad, ei julge meid kaitsta...

(Riigiteenijate keskliidu üleskutsesest)

... ei anta praeguses ühiskonnas midagi, vaid kõik, mis kehvem kiht tahab kätte saada, peab ta ka ise kätte võitma.

(„Rahva Sõna“ nr. 2 s. a.)

Sellest on nüüd vist juba paar aastat tagasi, kui umbes samasuguse pealkirja all „Sides“ valgustati ühes kutseühingolla-tahtvas organisatsioonis valitsevat olukorda ja näidati, et nii edasi ei saa ega tohi minna. Need hoiatavad read jäid aga tähelepanemata, senist poliitikat jätkati täie hooga ja tagajärjed? Need on nüüd kõigile näha, kes neid näha soovivad. Ei saa tänapäev parema tahtmisega kõnelda sellest organisatsioonist kui kutseorganisatsioonist, — kui niisugune on ta täiesti surnud. Kuid täna ei tahtnud me sõna võtta selle organisatsiooni kohta. Las surnud puhkavad rahu kuni nad äratatakse uueks ja viljakamaks tegevuseks. Meile näib, et täna seda pealkirja tuleb tarvitada palju laiaulatuslikuma nähtuse puhul — kogu riigiteenijate kutseliikumise kohta. Näib, et on kätte jõudnud aeg, kus kogu riigiteenijaskond peaks üksmeelselt konstateerima — nii edasi ei saa.

Oli aeg, kus meie kutseliikumine, kuigi ta oli alles algastmel, kuigi ta kunagi pole suutnud hiilgada ei tea kui suurte saavutustega, siiski näis olevat teel edu poole. Ühinguis kees elurõõmus töö, otsiti uuse sihte, võimalusi. Tehi muidugi ka vigu, kuid need olid enam-vähem arusaadavad, sest oldi ju noor ja puudusid kogemused. See kõik lubas loota, lubas vaadata rõõmsalt tulevikku.

Mida näeme aga nüüd aastate pärast; nüüd kus me varsti võime tagasi vaadata kümneaastasele tegevusele? Kutseühingutes on käimas lagunemine, paremalgi juhul valitseb seisak; liikmete hulgas võtab maad loidus ja ükskõiksus. Moe pärast vast maksetakse ära see mõnesendiline liikmemaks, vana inertsi tõttu tuleb kord aastas tunnilisele aasta-peakoosolekule vast üks kümnendik liik-

meid kokku ja sellega on kogu aastane tegevus lõppenud. (Muidugi on üksikuid organeid, kus asi parem, kuid üldpilti see palju ei muuda).

Ei tarvitse siin sugugi hakata loetlema kõiki neid vähjasamme ja lüüasamiisi, mis on tabanud riigiteenijate kutseliikumist viimaseil aastail. Nad on meile kõigile teada ja näha. Rõhutaksime ainult veel kord seda eriti tähtsat asjaolu — organisatsioonide lagunemist. See niivõrt kardetav sümptom, et julgesti väita võib, kui see ei kao, siis kaob varsti riigiteenijate kutseliikumine kui niisugune. Pea kõikide meile teadaolevate kutseorganisatsioonide liikmete arvuline koosseis on vähenenud, mõnes koguni kuni 50%; nõrgenenud on ka keskliidu ümber koondunud organisatsioonid, kusjuures eriti valusaks osutus õpetajate liidu lahkumine, mis on üks kõige paremini ja kindlamini korraldatud kutseorganisatsioonide kogu riigis. Tema lahkumisega kaotas keskliit niihästi suuresti oma mõjus kui ka vilunud ja kogenud tööjõu poolest. Iseseisva organisatsiooni on loonud ka omavalitsusteenijad ja näib, et neil vähe tahet on liitumiseks riigiteenijatega. Ja see kõik sünnib ajal, kus igal võimalikul ja võimatul juhul toonitatakse ja rõhutatakse koondumise tähtsust. Eks ole see ometi selge tõendus, et midagi on ära korrast, et on olemas midagi, mis peletab inimesed eemale organisatsioonest, mis nad muudab ükskõikseks, mis loob lahkkelisid nende hulgas.

On ju tõsi, et arusaamine kutseliikumise vajadusest ja ülesannetest meil laia-des massides ja eriti just riigiteenijaskonnas alles väga väike on, kuid aega on ju olnud küllalt sellele arusaamisele jõuda, kuna olukorrad on olnud selleks kõige soodsamad. Alati on meid king pigistanud ja pigistanud just kõige valusamast kohast — majanduslikust küljest; see on aga alati olnud just selleks kõige paremaks tõukejõuks, mis on sundinud inimesi otsima ühinemist, mis õieti kutseliikumise sünnitajaks on olnud. Et kõigele sellele vaatamata meie asjad siiski vastupidises suunas liiguvad, siis peaks see olema kõige selgemaks tõenduseks, et ebaedu põhjused kuski hoopis sügavamal

asuvad ja et asjad enne ei parane, kui me pole leidnud ja kõrvaldanud need põhjused. Sellepärast olgu meie esimeseks ja tähtsamaks ülesandeks leida põhjused, mis takistavad meid ühinemast ja meie hulka külvavad lahkkelisid ja arusaamatusi. Ja oleme nad kord leidnud, siis peame nad ka aegaviitmata ja halasutamata kõrvaldama, nii valus kui see operatsioon olekski. Me peame meeles pidama, et üldistes huvides ei ole ükski ohver liiaks raske.

Oleme selle ülesande rahuldavalt lahendanud, siis on see suur samm edasi, kuid see oleks siiski alles esimene samm. Küsimus oma terves ulatuses, s. t. kuidas luua riigiteenijatele soodsad, inimväärilised elamistingimused pole sellega kaugeltki veel lahendatud.

Möödunud aastate kogemused on meile küllalt selgesti näidanud, et ainult siis võime ja suudame midagi kätte saada, kui oleme endast moodustanud reaalse jõu, millega oleksid sunnitud arvestama niihästi vaenlased kui ka „sõbrad“ (ja eriti just need viimased). Seni kui pole sündinud see, oleme ainult hääletusmaterjal, kellele parajal juhul tehakse ilusaid silmi ja antakse kõlavaid lubadusi; niipea aga kui jõuab kätte nende lubaduste realiseerimise silmapilk, on kõik unustatud või leitakse koguni, et pole üldse midagi lubatud. Kuidas endist jõud moodustada, see on meile alati selge olnud ja pole tarvidust seda siin uuesti pikalt kordama hakata. Tähenak-sime ainult, et aeg on käes rääkimistelt üle minna tegudele. Meie peame organiseeruma, peame koonduma, peame moodustama endist terviku, mille igal üksikul aatomil oleks silme ees lipukiri — üks kõigi ja kõik ühe eest. See on meie praegustes oludes, pärast seniseid äpardusi ja pettumusi, tükk rasket teed, mis nõuab palju püsivust ja raudset energiat. Aga me peame sellest üle saama. Ei suuda me seda, siis tallatakse meid teiste ühiskondlikkude kihtide jalge alla.

Oleme kord osanud ja suutnud moodustada endist tõelise jõu, siis on see suur samm edasi, kuid lõpule pole me sellega veel kaugeltki jõudnud. Üks oleksime siiski veel liiaks nõrgad, et endid küllalt mõjuvalt maksma panna. Sellepärast olgu meie järgmiseks ülesandeks leida endile liitlasi. Ja me leiame neid kindlasti! Meie omavalitsusteenijate pere

on üldjoontes samas, mõnes suhtes isegi halvemas seisukorras kui riigiteenijaskond. Kindlasti peaksime üksteist toetama. Kuid mitte ükski omavalitsusteenijad pole meiega ühesuguses seisukorras, vaid seda on kogu intelligent palgateenijate klass, mille erateenistuses olevate liigete seisukord sageli hoopis raskem ja alati kõikumavam kui riigi- ja omavalitsusteenijate oma. Meil tuleks osata kaasa tõmmata ka neid. Ja õnnestub meil see samm, siis võime olla kindlad, et oleme jõud, mis end maksma panna suudab ning millega arvestama peavad „sõbrad“ ja „kaitsjad“ nii paremalt kui pahemalt poolt.

Nüüd jääks meile lõpuks lahendada veel küsimus, mil viisil oleks meil võimalik endi huvisid maksma panna. Nende ridade autoril oli kord juba juhus „Sides“ toonitada, et meil maksva esindusliku riigikorra juures üks või teine ühiskondlik huvidegrupp end suudab maksma panna ainult niivõrt, kui võrd ta suudab end maksma panna rahvaesinduses. Ja tegelikult näemegi, et meie rahvaesindus on välja kujunenud peaaegu puhtakujuliseks kutsete esinduseks. Järelikult, tahavad riigiteenijad endi huvid maksma panna, tuleb neil soetada esindus riigikogus. Seda on võimalik teostada mitmel teel. On võimalik luua kokkulepe mõne juba olemasoleva erakonnaga, kes enda toetamise eest valimistel võtaks oma peale kohustuse kaitsta riigiteenijate huvisid riigikogus. Sotsialistid näiteks juba kutsuvad riigiteenijaid ülesse nendega ühinema (v. „Rahva Sõna“ nr. 2 s. a.). Meile näib aga, et see tee meid sihile ei viiks. Meie erakonnad on juba muutunud teatud rahvakihtide esindusteks, tahaksid riigiteenijad nüüd mõnega nendest liituda, siis on kindel, et nad seal peaksid etendama „teise järgu kodaniku“ osa. Sotsialistid on end näiteks sidunud tööstus- ja põllutöölisega, kelle huvisid nad on kohustatud silmas pidama esimeses järjekorras, kui nad ei taha loobuda nende häälest veel pahempoolsemate rühmituste kasuks. Täiesti samasugune olukord valitseb ka teistes erakondades.

Teiseks teeks endale riigikogus esinduse loomisel võiks olla püüe läbi viia riigikogusse üksikuis erakonnis kandidaate, kes riigiteenijaskonda kuuluvad ja kohustuvad seal nende huvisid kaitsema, nagu selleks juba arglik katse tehti

eelmistel valimistel. Meile näib aga, et ka see tee poleks küllalt otstarbekohane. Kõige pealt on kindel, et sel viisil võimalik oleks väga vähe kandidaate läbi viia, suurem osa hääli läheks meile kindlasti kaduma. Ja kuigi sel teel mõned kandidaadid läbi läheksidki, ei suudaks nad üksteisest lahus ja erakonna distsipliiniga seotud midagi meie kasuks ära teha. Mida aga võib ära teha väikenegi iseseisev rühm, seda näitab meile selgesti mõnegi väikese rühma senine tegevus.

Nii jääks siis vist ainukeseks vastu võetavana lahendusena üle kolmas tee — luua endale iseseisev esindus riigikogus. See oleks julge samm,

mis nõuab palju tööd ja enegiat, enne kui ta tagajärjekalt oleks läbiviidav, kuid tagajärjed tasuksid kindlasti nähtud vaeva ja pingutused.

Oleme eelmiste ridadega püüdnud maalida pildi, mis meil peaks olema alataasa silme ees eesmärgina, mille poole peaksid sihitud olema kõik meie tööd ja algatused. Ei maksa midugi teha endile mingisuguseid illusioone selle kergelt läbiviidavuse suhtes. Ei, see nõuab palju tööd ja vaeva, ennastsalgavat tööd nii juhtidelt kui juhitavatel, palju võitlust nii paremale kui pahemale poole. Kuid ilma võitluseta ei anta midagi — seegi seisku meil silme ees.

Demokraat.

Karskusliikumisest raudteelaskonnas.

Sides nr. 12 — 20. dets. 1928 võtab keegi „Karkusetootaja“ sõna karskusliikumise üle raudteelaskonnas ja leiab, et kõige otstarbekohasem võitlusviis alkoholi tarvitamise vastu on üldine majandusliste ja teenistustingimuste parandamine.

Ma ei kahtle, et elutingimuste paranemine mõnel puhul teatud määral kaasa ei mõjuks alkoholi tarvitamise piiramisele, kuid seda peamiseks põhjuseks ja algtingimuseks lugeda, on ometi ekslik. Kas pole olnud ja pole praegugi mõnedel rahvakihtidel igakülgset rikkalikud elutingimused ja ometi on olnud ja on alkoholi tarvitamine seal tihtigi suurem, kui kehvikute ridades. Ei, majandusliku olukorra tõstmine üksi on jõuetu võitlusvahend alkoholi vastu ja endist viisi jääks viin vaimu teravust ja selgust segama, tahtevõimu halvama, tundmuse toorestama, majanduslist jõukust hävitama, haigust, võimetust ja kõdunemist külvama, kuri-tegevust ja kõlvatust kasvatama.

Just nüüd, kus meie elutingimused eriti halvad on, ilmub seda suurem vajadus karsklane olla, kuna alkoholi tarvitamisega juba niigi rasket olukorda veel raskemaks muudame ja seda otse teadlikult, meelega. Teiseks ei anna meie ühiskondlinegi tegevus niikaua, kui alkoholi paelus sipleme, kaugeltki hülgavaid tagajärgi.

Viinast unustust leida, see on armetu pettus. Mis alkoholi läbi mõneks

tunniks unustud, kerkib kainena oma täies tõsiduses seda teravamalt ja halasamatult esile. See on jaanalinnu taktika, kes nähes lähinevat hädahoitu, pea liivasse peidab, selle asemele et võitlust olemise eest jätkata. Kui mõni ütleb tarvitama alkoholi vaid reyidentide nääksumistest ja liini teenijatega kiskumisest rikutud närvide rahustamiseks, siis ütlevad ühed, et nad joovad eneste lõbustamiseks, teised — jälle, et neil midagiti teha pole ja viidavad aega joomisega; kolmandad ütlevad joovat sellepärast, et neil söömiseks vähe raha olla, neljandad joovat suure kurvastuse pärast. Nii võime lõpmatuseni leida kõige mitmekesisemaid põhjendusi, mis ette tuuakse ja missugused ühtki arvustust välja ei kannata.

Alkoholismi peamiseks edendajaks on aga igivanad kombed ja harjumused, mis ühenduses joovastavate jookide tarvitamisega. Ükski sünnipäev, ükski matuskäik ei ole mõeldav ilma nendeta; kui sõbrad lahkuvad, kui armastajad endid kaksikeluks ühendavad, on ikka peeker sealjuures. Rõõm võidu üle, hea teenistuse puhul, eksami kordaminekul peab ikka joomisega pühitsetud olema. Kus mehed tõsisel tööl rahva hüveks nõutlemas ja tegutsemas, kus ausammas avatakse, kus nurgakivi pannakse, ei mõõdu see kunagi ilma banketita, ilma viinadeta. Nii on see olnud ammu ja ka praegu ja niikaua kui ei suudeta vabaneda arvamisest, et ilma viinadeta noil puhuil või-

mata läbi saada, niikaua ei saavutata ka karskuse alal lõplikke tagajärgi. Nii näeme, et kombeil ja harjumusel lõpmatu suur mõju on alkoholi tarvitamise edendamisel.

Mis puutub meie raudteelaste töötin-
gimuste ja elamisvõimaluste paranda-
misse, siis, ehkki sellel alal enam kui
tosin kutseühinguid tegutsemas osalt juba
vabariigi algpäevilt alates, on ka karskus-
ühingi valmis siin selmääral, kui võrt see
tema põhimõttega kooskõlas, neile kaa-
sa aitama. ent ootama jääda karskusidee
levindamisega niikauaks, kuni on kätte
võideldud inimväärsed elutingimused, ei
saa karskusühing kaugeltki mitte jääda.
Nagu juba ülalpool nimetasin on just kit-
sastes oludes eriti tarvis karsklane olla,
kuna iga viina jaoks väljaantud sent, mis
hädasti vajalik tarvilisemaiks otstarbeiks,
üldist häda ja puudust vaid suurendab.
Peale selle ei tingi ka hea majanduslik
olukord sugugi veel karskust. Kõigest
eelpooltoodust võib teha järelduse: Mitte
majandusliku olukorra tõstmisega ei saa-
vutata karskust, küll aga võib karsku-
suga saavutada palju enam majanduslikku
jõukust ja paremat olukorda.

Iga üksik peab jõudma veendumusele,
et alkohol mingit kasu ei anna, vaid
ainult kahju, et on tarvis võita vana sisse-
juurdunud harjumus, et ainult alkoholi-
liste jookidega ühenduses on pidustustel
õige nägu. Kõigeiks selleks on aga vaja
kindlat tahtmist, jõudu ja iseloomu tuge-
vust. Mida rohkem koguneb niisuguseid
veendunud isikuid, seda enam pääseb
mõjule seltskonnas ka karskus.

Väga rõõmustav kuulda „karskuse-
toetaja“ suurt optimismi tema kirjutises,
kui ta veenvalt märgib: „Ei, mu härrad,

raudteelaste instinktid on küllalt terved,
et „tahta alkoholist vabaneda“, kuid mitte
lendlehega ei saavutata tagajärgi“. Ometi
ei usu seda, olen selles veendund, peale
„karskusetootaja“ enese, kuigi palju teisi.
Ja see ei saagi olla teisiti, sest kui vaa-
data meie rahva väga väikest karsklaste
protsenti, siis kõneleb juba üksipäine see,
kui võrt terved instinktid tal on ja raud-
teelased ei ole sugugi mitte erandline osa
meie rahvast. See on üldtuttav tõde, et
karskustööd meie rahva seas on väga
nõrk pind. Isegi meie noorsoos, kelle
seas praegu koolide lootusringide kaudu
suurt karskustööd tehakse, on kõige selle
kiuste joomine ja sellega kaasaskäivad
pahed palju enam levinenud, kui kunagi
varem.

Selle ebanormaalse nähtuse põhjused
peituvad peamiselt praeguse ajajärgu vai-
mus, mis esile toonud elu eitava lõ-
bukultuuri ja vana moraali languse.
Elatakse kriisi ajajärgus.

Ei aita siin otsekohe karskusühingu
üksipuha milline tegevus. ei mingisugused
majandusliste ja töötinimuste hiilgavad
olukorrad, vaid päästab ainuüksi isiklik
veendumus, tugevus ja usk ellu.

Karskusühingu ülesanne aga on ja
jääb, olla selleks tuumaks, selleks kesk-
punktiks, rakukeseks, millele võivad
temasse koondunud ja koonduvad üksi-
kud tugeneda, olla karskuse idee aktiiv-
seks levindajaks nii sõna- kui kirja teel.
Sellepärast, rohkem julgust, rohkem taht-
te jõudu ja usku igale raudteelasele, ja
pahe on võidetud! Koonduge karskus-
ühingusse, et see suureks ja tugevaks
organiks muutuks, siis võime nii majan-
duslikel kui ka ideelisel alal palju pare-
maid tagajärgi saavutada. J. L.

Töö, mis pole tasu väärt.

Post on ainukene suurem ametkond,
kellel kõige rohkem läbikäimist välismaa-
dega. Ühendus välismaadega nõuab aga
postiteenijailt võõraste keelte oskust, rää-
kimata sellest, et ka alaliste postitarvita-
jate hulgas on palju välismaalasi, kes
eestikeelt ei oska. Loomulik on siis ka, et
võõraid keeli tuleb postiametkonnas roh-
kem tunda kui paljudes teistes riigiasutus-
tes, millede funktsioonid enamasti sise-
maaga piirduvad. Postiteenijailt on alati

keelte oskust nõutud, on ka katsutud mit-
meti seda asja lahendada. Vene ajal Riia
ringkonnas anti 5. järk ainult neile, kes
saksa ja prantsuse keeles 4. keskkooli
klassi ulatuses eksami sooritasid. See oli
minimaalne nõudmine, sest selle keelte
oskusega ei olnud just suurt ära teha,
teadmised olid liig algelised. Ingliskeele
eest makseti erilist tasu. See oli suurel
rahvuslikel Venemaal, kus ei tohtinud juttu
olla teiste keelte üheõiguslusest riigikee-

lega, kus Vene marurahvuslus koguni vaenulikult suhtus võõrastes keeltesse. Kuid posti kui rahvusvahelise teguri funktsioonid olid liig seotud välismaadega, tuli koguni tasugi maksta võõraste keelte eest. Sootu teine lugu on meil Eestis. Suure mitteeestlaste arvu ja tiheda kokkupuutumise tõttu välismaadega on meil võimata ette kujutada postiametnikku, kes ei valda kõige vähemalt saksa ja vene keelt. Prantsus keel aga on rahvusvaheliseks keeleks läbikäimises välismaadega, kuna ingliskeelt tegelikult vähe tarvis tuleb.

Selge on, et ilma võõraste keelte oskusega postiametkond oma kõrgusel ei seisa. Loomulik ja arusaadav oleks selle tõttu, et just postivalitsus ametkonnas keelte oskust katsuks arendada. Endise ametkonna juhi poolt võetigi keelte küsimus üles ja taheti seda lahendada endisel vene eeskujul — a järku võis saada ainult keeli oskaja ametnik. Kuid a ja b järgu palga vahe oli nii väike, et igatiks pidas naeruväärseks selle eest hakata keeli õppima, mis nõuab mitmeaastast pingutust ja rahalist kulu.

Tuli uus juht uute vaadetega — keelte oskus kohapealsetes asutustes ei olevat sugugi tarvilik, kõik välismaa kirjavaetus sihitatagu postivalitsuse rahvusvahelisse osakonda. Tasumaksmist keelte eest ei pooldatud. Tähtis pole ka posti kiire funktsioneerimine: võõrakeelne saadetise järele- või tagasisaatmise palve võib uhkesti enne täitmist oma 3—4 päevalise reisi pealinna ära teha. Ja mis veel huvitavam, keelte teadmist nähti olevat ainult paberi täitmisel, rahvas ja tema nõuded ametniku keele oskuse suhtes ei vääri erilist tähelepanu. Asutused töötasid ja töötavad muidugi edasi; töötavad edasi tänu vilunuiile veneaegsele ametnikkele, kes valdavad vene ja vähe ka saksa keelt. Kuid kaua see nii kesta ei või. Vanad kaovad aegajalt, kas leides enam inimliku tasuga teenistuse või varisedes maamulda. Uus, eesti postivalitsuse poolt loodud ametnikkude kaadr aga on keeltes poole võrra madalam veneaegsest. Meie keskkool on keeltes nii nõrk, et keskkooli lõpetajad hädavaevalt kõige lihtsama saksakeelse lausega hakkama saavad, kuna vene keele oskus täitsa puudub, sest seda keelt meil keskkoolis ei õpetata. Ei ole siin koht arutada, kas eesti keskkool

keelte suhtes rohkem vastab elu nõuetele, kui tsaariaegne kool, kuid et postiametkond aasta kümne pärast keelioskajaist ametnikkest lage on, selle juures pole kellegil kahtlust. Nüüd kuuldu, et postivalitsusel kavatsus olevat keelte oskust postiametkonnas uuesti ülesse võtta vana põhimõttel, mõne uue variandiga — ei saa I järku ilma võõrastes keeltes eksami sooritamisea rahvaülikooli juures, kusjuures postivalitsus tasub õppemaksu täielikult selle ametniku eest, kes eksami sooritab, kuid kes eksami ei soorita, selle eest tasutakse ainult pool. Võib olla on see väga geniaalne plaan, aga et selle kava elluviimine ka tegelikult tõsiseid tagajärgi annab, selle juures kahtleb vist iga postiametnik. Tõsi, meie postiametnik on juba harjunud nälgimisega ja alatise puudusega, vahest ka tõntsiks läinud, kuid seda ta saab ikka aru, kas temale tehtud töö eest ka midagi maksetakse või mitte. Postivalitsus on väga vastutulelik, ta võtab amerikkamate ametnikkude kooliraha — ä 20—30 krooni — täiesti oma kanda. See on odavasti ja hästi tehtud. Peale selle, kui postiametnik on selle keelte instituudi lõpetanud, avaneb temal võimalus saada kõrgendust, kui muidugi on vakant kohte.

Seal juures peab ta muidugi kõige vana kandidaat ja riigiteenistuse seaduse järele korralik ja eeskujulik teenija olema. Ja mis peab üks vaene postiametnik siis veel tahtma oma mitmeaastase töö eest! Tal on ju võimalus, on lootus millalgi saada 5—10 krooni palgale juure. Nii hindab ja kindlustab postivalitsus omi uusi keeleteadlasi, uskudes et need keeleteadlased saavad sündima. Võib ju elada ja tööd teha lootuste peale, kuid siiski oleks vast olulisem, kui ametnikule antaks keelte kursuse lõpetamisel müts, püksid ja kuub. See oleks midagi reaalselt, mitte ainult lubadus.

Aga vahest, kui keeled õpitud, öeldakse ehk jälle, et kohapeal keelte oskusele ei panda rõhku, see on ainult keskkoha tarvilik.

Ei, niisuguste problemaatiliste abinõudega ei tõsteta ametkonnas keelte oskust. Keelte oskuse nõue jääb ikkagi ainult paberile, sest tasu ei ole töö väärt. Iga oskus ja töö peab saama vastava tasu. Kui tahetakse tõsta ametkonnas oskusi siis

peab asuma tõsiselt ametnikkude palgaolude parandusele.

Teised ametkonnad, kes oma teenijate kvaliteeti tõstsid, viisid paralleelselt uute suuremate nõudmistega ka paremad

tasunormid läbi, kuid postivalitsus toimib teisiti. Väike, lühike ringkirjalik nõudmine: — „poisid kooli ja õppigu keeled selgeks“ — ei lahenda veel küsimust.

S.

Rongide liikumise julgeoleku kindlustamine.

Valguse kiired pidurdavad rongi.

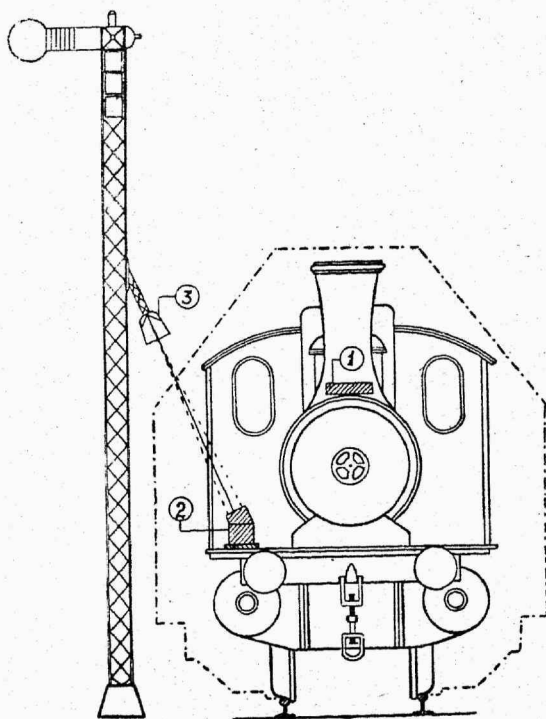
Saksmaal Baieri raudteedel on ins. Dr. Besener'i poolt konstrueeritud aparaat (seadeldus), mis valguse kiirte abil õhkpiduri automaatselt tegevusse paneb, mille läbi rongi kiirust soovitaval määral vähendatakse, ehk tarviduse puhul rong hoopis seisma pannakse. Aparatuur koosneb voolutekitajast, mis väikese auruturbiini abil tegevusse pannakse. Voolutekitaja annab voolu võrdlemisi nõrgale valgustuskehale ja õhkpiduri lahtitegemiseks. Valgustuskeha on siia juure kuuluvate sisseseadetega parempoolse silindri ees vedurile kinnitatud ja heidab läätsi abil kontsentreeritud kiired prisma-peeglile, mis signaalidega ühenduses on. Kiired satuvad peeglile siis, kui semafor kinni on. On aga semafor lahti, ei satu veduril asuvast valgustuskehast tulevad kiired peeglile. Terve süsteemi kujundavad kolm peeglit: nr. 1 on kinnitatud eelsignaali, nr. 2 asetatud eel- ja peasisignaali vahel ja nr. 3 — peasisignaali. Valgustuskehast väljalastud kiired heidab peegel peaaegu paralleelselt tagasi. Need satuvad valgustuskeha kõrval asuvale seleenplaadile, mis kiirte mõjul voolu läbilaskvaks muudab ja mille tagajärjel pidur automaatselt tegevust alustab. Et mitte kinnise eelsignaali juures juba rongi seisma panna, on kogu süsteem nii korraldatud, et esialgselt ainult kiiruse vähendamine sünnib ja kinnise peasisignaali juures täieline rongi seismajäämine järgneb.

Samase sisseseade juures on kinniste semaforide läbisõitmine täiesti kõrvaldatud. Kui vedurijuht ei peaks tähele panna, et semafor kinni on ja ei toimetaks rongi seismapanemist harilikul viisil, siis sünnib rongi pidurdamine automaatselt niikui eelpool kirjeldatud.

Hulgalised katsed on näidanud, et see signaalide süsteem praktiliselt täiesti kõlbulik on ja sisseseade funktsioneerib hästi.

Päikese kiirte mõju on kõrvaldatud erilise abinõuga. Ka kõige suurema rongide kiiruse juures jõuavad kiired valgustuskehast prisma-peeglile sattuda ja sealt tagasi heidetakse seleen-plaadile.

Veduril asuva sisseseade korrasolekut näitab eriliselt ülessestatud elektri-

① Voolutekitaja.

② Valgustuskeha ja seleen-plaat.

③ Prisma-peegel.

lamp. Lakkab sisseseade töötamast, kustub kohe lamp.

Mõistagi, et praktilisel käsitamisel sisseseadel puudused võivad ilmsiks tulla. Nende kõrvaldamisega loodetakse aga hakkama saada.

—x.

Ülevaade raudteelaste keskühingu tegevuse kohta.

15. jaanuaril pidas keskühingu juhatus oma järjekorralise koosoleku, kus arutusele tulid järgmised küsimused:

1. Esitaja valimine VII liini jaoskonna juurdluskomisjoni, Möisakülas, oma volitused maha pannud H. Vitte asemele.

Lepiti kokku vedurijuhtide kutseühingu IV osakonna poolt ülesse seatud kandidaadi Hans Kuusk'i kohta ja valiti viimane esindajaks juurdluskomisjoni.

2. Eeloleva kongressi korraldamise küsimus.

Kongress otsutati pidada 18. ja 19. märtsil. Päevakorra kokkuseadmiseks otsustati kohe asuda materjalide kogumisele keskühingusse kuuluvatel organisatsioonidel. Materjalid nõutakse hiljemalt 5. veebruariks. Nende alusel seatakse kokku päevakorra kava ja saadetakse lõpulikuis seisukoha võtmiseks kutseühingutele.

3. Raudteevalitsuse ametnike kutseühingu ettepanek astuda selleks samme, et Pärnu—Tallinna k./r. raudteel teenitud aeg saaks vabariigi algusest teenistusvanuse tasu määramisel arvesse võetud, nagu see arvesse võetakse pensioni määramisel.

Tehti ülesandeks keskühingu esindajale h-ra Rutnikule teha riigikogu komis-

jonis vastav ettepanek. (Nagu nüüd selgunud võttis riigikogu komisjon selle ettepaneku vastu).

4. Raudteeval. ametnike kutseühingu kiri ambulantsi sisemise korra puuduste kohta.

Otsustati kiri saata peaarstile ja paluda puudused kõrvaldada. Arvesse võttes kirja üldist tähtsust, on kiri käesolevas „Side“ numbris ära trükitud.

5. Teedeministri vastus vedurikütja R. Uuslalli vallandamise asjus.

Otsustati saata veduriteenijate kutseühingule teadmiseks ja seisukoha võtmiseks. Kiri on ära trükitud „Side“ käesolevas numbris.

6. Keskühingu juhatuse sekretäri Josep Rukki teadaanne, et ta sekretäri palgast loobub ja nõus on ilma palgata sekretäri kohuseid täitma. Seega on täiesti aluseta jaamateenijate ja jaamaametnike kutseühingute poolt levitatavad kuulutused, nagu maksetaks sekretärile igasuguseid tasusid. Peale palga, mis Keskühingu juhatuse poolt sekretärile oli määratud, ei ole sekretärile mingisugust muud tasu makstud. Ka kaastöö eest „Sidele“ pole tema tasu saanud. Võeti teadmiseks, et jaanuarist alates on sekretär nõus ilma palgata omi kohuseid täitma. —

Veel postiteenijate atesteerimisest.

Praegustel atestatsioonilehtedel on mõned punktid liiga veniva mõistega, näit. otsustusvõime ja õiglustunne. Milles saab noor ametnik ja kõik ametnikud peale vanemate ja osakondade juhatajate oma otsustusvõimet avaldada ja mis on õiglustunde mõõdupuuks?

Ametnikud alluvad vahenditult ülemale, peavad vastuvaidlemata täitma pea kõik ülema käsud. Avaldada omi arvamisi nad ei või, sest see oleks ülemale vasturääkimine ja mittelubatud; otsust millegi asja kohta neilt ei küsita. Arvestatakse ju ainult vanemate otsuste ja arvamistega. Mille põhjal ja milleks siis ülem hindab otsustusvõimet, kui ametnikul ei ole midagi otsustada, vaid peab kõik tegema eeskirjade, määruste

ja ülema käskude kohaselt. Ja kuigi ametnik millegi üle otsustab, siis jääb see ainult tema enda teada. Minul on teada juhtumisi, kus nooremad ametnikud omavahel rääkides võtsid asja kohta teistsuguse seisukoha, kui oli ülema oma. Õnneks saabus peavalitsuselt varsti pikem seletus sama asja kohta ja ametnikude seisukoht osutus õigeks ning korraldus muudeti. Ametnik ei saa ülemale oma otsustusvõimet näidata, ja kui ta oma parema arusaamise järele mõnikord teisi otsustaks kui ülemus, siis tooks see ainult sekeldusi ja ametnik satuks „mitte-meeldivate“ kilda.

Ja paljudgi on neid korraldusi ja otsusi, millised osutuvad vastupidisteks teenijate õiglustundele. „Ah, milleks protestee-

rida“ öeldakse harilikult sarnastel juhtumistel — „satud ainult ülemuse viha alla“ — ja vaigitakse. Nii siis on otsustusvõime ja õiglustunde atesteerimine noorema ametniku atestatsioonilehtedel ülearune, sest atesteeritavad ei otsusta midagi ja õiglustunde atesteerimiseks puudub mõõdupuu.

Edasi tuleks enam-vähem kindlaks määrata kohad, millistel peaks teenima vanema-, ja millistel nooremajärgulised ja atestatsioonilehel võiks märkida millisel kohal atesteeritav teenib. Teenib mõni noorem vanema- (kõrgema) järgulisel kohal, siis peaks sellel ametnikul kõrgenduse saamisel rohkem shansse olema, kui teistel samajärgulistel. Praegu teevad mõnes kohas 1-b, 2-a ja 3 järgu ametnikud ühte ja samat tööd, mis tähtsus on siis järgul töö suhtes.

Ka on mõnes maakonna kontoris ametnikke-asendajaid, kes asendavad teisi puhkuse- ja haiguse ajal. Sageli asendavad nemad ka endast kõrgemajärgulisi.

Need ametnikud liikudes kohalt kohale peavad tundma kõiki alasid, ka kantseleitööd ja majandusala, kuna aga alaliselt ühel kohal töötavil kõiki alasid hästi teada ei tarvitse. Võtame näit. raha vastuvõtja. Tema tunneb rahakaartidesse puutuvat ala väga hästi, kuna lihtkorrespondentsi sorteerimine, sihitamine, telegraaf ja telefon pole temale wajalikud hästi tunda, asendaja peab aga neid ka tundma ja igal alal töötama. Kumbal on nüüd teenistus raskem? Arvatavasti asendajal.

Asendajal peab ka igal alal töötamiseks vilumust olema, muidu ei saaks ta täna siin, homme seal töötada. Seda arvesse võttes peaks asendajal järgusaamisel mõni shanss rohkem olema, kui neil, temaga samajärgulistel, kes alaliselt ühel kohal töötavad. See väikene uuendus ehk täiendaks praegust korda ja muudaks seda õiglasemaks.

Eksamid võiks tarvitusele võtta ainult 1-a järgu ja 1. ja 2. klassi kontori ülemateks soovijatele.

Olvi.

Kas tahetakse eestötegitajalt võimalus võtta teemeistriks saada.

Kuuldes, et raudteevalitsus kavatses kursusi toime panna teemeistri ametile kandidaatide ettevalmistamiseks, on teemeistrite kutseühingu juhatus saatnud kirja ehitusdirektorile ja liini jaoskonna juhatajatele, pikalt ja laialt seletades, et mingisuguseid kursusi vaja ei olevatki.

Et see küsimus tõesti kaugele ulatava tähtsusega on, nagu seda arwab ka teemeistrite k/ü. juhatus, siis ei saa sellest vaikides mööda minna ja kõigega päri olla, mis arwab teemeistrite kutseühingu juhatus. Viimane näib tahtvat igasuguse edasijõudmise võimaluse praegu teenistuses olevatelt eestötegitajalt võtta, kuna ometi on meil olemas õhtukoole, kus nii mitmedki on käinud ja praegugi käivad oma üldist haridust selleks täiendamas, et teenistuses edasi jõuda. Kes ei tahaks siis ajaga kaasas käia hariduse alal, kui selleks vähegi võimalust on. Ainult meie palgaolud on niivõrt viletsad, et praegugi leidub eestötegitajate seas kurnis suur % isikuid, kellel sugugi vähem

haridus ei ole, kui seda teemeistrilt nõutakse, plus suur praktika. Meil praegu veel tehnilise haridusega jõude reservis ei ole, ehk kui vast leidubki mõni, siis on need enamalt jaolt kõik kantseleides ja õpivad ikka ja ikka teooriat juurde, kuna praktilise töö juurde nad kardavad tulla, sest et see on ju raske. Nii saab olema lugu ka nendega, kes 4—5 aasta pärast otsekohe koolist kohtadele tulevad, nagu seda teemeistrite kutseühing heameelega näeks. Mõistagi, ei ole ma sugugi hariduse vastane, vaid väga selle poolt, kuid leian, et teemeistrite kursused siiski tarvilikud on. Eestötegitajate seast leidub niisuguseid kursutele minejaid küllalt, kellel kõrgem algkooli haridus on, nii et haridusest isikuid pole sinna tarvis võtta.

Mis puutub eestegijate ameti kursustesse, siis tuleks sinna jällegi saata ainult kõrgema algkooli haridusega isikuid.

Huvitav on veel ära märkida, et teemeistrid on hakanud eestegijaid eneste lähemateks abijõududeks tunnistama.

Kord oli aeg — siis kui palkade küsimus päevakorral oli — kus tehti eestegijaid hoopis maha, öeldes: „Meil ei ole abilisi, meie peame igal pool ise olema, peame 24 tundi tööd tegema; need abid aga, s. o. eestegijad, kes meil on, neist ei ole mingit kasu jne.“. Nüüd aga avaldab teemeistrite kutseühing oma seisukohta eestegijate kohta järgmiselt: „Üks nõrk teemeister võib hästi läbi saada, kui tal tugevad eestöötegijad on. Aga ka kõige parem teemeister on püsti hädas nõrkade eestöötegijatega jne.“ (väljavõte teemeistrite k/ü. esitised ehitusdirektorile). Ometigi on kord jõutud arusaamisele eestötegi ja tähtsusest piirkonnas.

Minu arvamine on, et kui inimene tegelikult tööd tehes edasi õpib ja vastava üldise hariduse omab, siis tal ka edasijõudmiseks tee lahti peab olema. Selleks ongi tarvis kursusi toime panna. See suur tehnilise haridusega isikute reserv aga, mida teemeistrite kutseühingu vaimusilm 4—5 aasta pärast ette näeb, jääb tulemata. Pealegi, kas siis teemeistrid tõesti nii madalalt hindavad oma ametit, et iga koolipingilt ilmunud noorherra, kui suur ta teoreetiline pagaaž ka ei oleks, võib kohe nende asemele ametisse astuda. Meil, eestöötegitajatel, on teistsugune arvamine selle kohta.

Eestöötegiija.

Teedeministri vastus R. Uuslalli vallandamise asjus.

Nii kui lugejad mäletavad, oli „Sides“ nr. 10 möödunud aasta eest ära toodud keskühingu poolt teedeministrile esitatud märgukiri Tapa veojaoskonna vedurijuhi abi Roman Uuslalli vallandamise kohta. Nüüd saabus teedeministrilt järgmine vastus selle kirja peale:

Eesti raudteelaste keskühingule.

„Kirja peale 17. oktoobrist l. a. nr. 49 teatan, et vedurikütja R. Uuslall on vabastatud täiesti seadusepärast Balti Eraseaduse § 4186 alusel. Raudteel maksmapandud korra järele peab vedurijuhi abi olema lukusepp, kes 2 aastat sel alal töötanud, missugusele nõudele R. Uuslall ei vastanud, vedurikütja kohuseid ei suutnud tema aga täita nõrga tervise tõttu, mida tõendavad tema haigeksjäämised vedurikütja-kohuste täitmise puhul jaanuari ja juuni-juuli kuus 1927. a.

Raudteevalitsuse tervishoiu osakonna arstliku protokoll 25. VIII. 27. a. nr. 381 alusel oleks R. Uuslall pidanud vedurikütja ametist vallandatud saama, kuid kohalik jaoskonna ülem, heatahtlikult R. Uuslallile vastu tules, paigutas teda ümber kergemasse teenistusse — ülemääraliseks depoo-vedurikütjaks. Et see ümberpaigutamine aga seadusevastane oli, sest selleks puudus R. Uuslalli nõusolek, siis tühistas raudteevalitsuse peadirektor hiljem selle otsuse ja korraldas vähemteenitud palgavahe R. Uuslallile väljamaksmist.

Kui R. Uuslall nüüd teisel seisukohal asub ja uuesti soovib raudteele depoo vedurikütjaks ametisse astuda, siis võib tema raudteevalitsuse ees sellekohase palvega esineda ja kui juhtub vastav koht olema, võtab raudteevalitsus selle küsimuse kaalumisele.“

Teedeminister Köster.

Jättes Balti Eraseaduse käsitamist teenijate vallandamise puhul härra ministri südametunnistuse asjaks, kriipsutame alla seda pentsikust, mis avaldub käesoleval juhtumisel lukusepa staaži puuduse ette toomises. Kõige pealt lubatagu küsida, kuidas võidi määrata R. Uuslall vedurijuhi abiks, kui tal vastav staaž puudus ja mikspärast seda siis alles märgati, kui R. Uuslall vedurijuhi abina oli juba mitu aastat korralikult teeninud. Kuidas usaldati R. Uuslalli teenistusse vedurid, mis soomusronges sõjaajal teenisid?

Mis aga puutub R. Uuslalli tervisesse, siis on see igatepidi korras, mille tõenduseks R. Uuslallil Tartu parimate arstide tunnistused ette näidata on. Need tõendused olid ka härra ministrile saadetud ja sellepärast on imelik kuulda h-ra ministrilt, et R. Uuslalli tervis ei olevat korras.

Ka leiab härra minister, et kohalik jaoskonna ülem olevat suhtunud nagu heatahtlikult R. Uuslallile. Suurepäraline heatahtlikkus: ilma mingisuguse

põhjusteta alandati inimene veduri-juhi abist vedurikütjaks. vedurikütjast depoo vedurikütjaks, viimase ameti pealt ajutiseks vagunikütjaks ja siit heideti hoopis parda taha.

Vist kõigil on selge, et R. Uuslalli

vallandamise põhjused on otsitud. R. Uuslallile on tehtud ülekohut. Seda tuleb parandada, mis võimalik on sel teel, et R. Uuslall teenistusse tagasi võetakse. Seda näib ka h-ra minister oma kirja lõpus tunnustavat.

Puudused raudteelaste arstiabi korralduses.

Raudteevalitsuse ametnikkude kutseühing esitas keskühingule alljärgneva kirja, milles juhitakse tähelepanu puudustele raudteelaste arstiabi korralduses. Keskühing saatis kirja peaarstile, paludes kirjas ettetoodud puuduste kõrvaldamiseks samme astuda.

„Detsembri alul möödunud aastal paigutati raudteeapteek Tehnika tän. nr. 16, mille tõttu haiged peavad nüüd rohusede-
lite äraandmiseks apteeki pika teekonna ette võtma. Mõned ettevõtlikumad püüavad tee lühendamiseks pääseda apteeki üle raudteeliini, mis pole hädaohutu. Pikaks ringteks aga neile, kes töö juurest ambulantsi lähevad, pole aega.

Soovitav oleks, et rohusedelid endiselt ambulantsi juures vastu võetaks,

ning apteeki tarvitseks minna ainult rohude järele.

Peale selle oleks soovitav, et haigete vastuvõtu ruumides tarvilised riidenagid oleks.

Haigete vastuvõtmist tuleks toimetada üksaaval. Praegu püüab mõni arst omale 3—4 inimest kabinetis ritta seada, mis ei võimalda haigeil mõningail juhudel kõiki haigusesümptome avalikult ära jutustada.

Iganenud arstiriistad tuleks moderniseerunutega uuendada, mitte aga sellaseid tarvitusele võtma, nagu seda hiljuti hambaarsti kabinetis märgata võis.

Järjekorra-numbriteks peaks võimalik olema leida materjal, mis nii ei määrduks kui praegused pappnumbrid ja mis igapäev desinfetseeritavad oleks.“

Postkontorite töönormidest.

Nagu teada, on postiametkonnas töönormid maksuma pandud. Iga teenija kohta on arvatud 500.000 tööüksust aastas, mis juures kõik kontorid nii linnas kui ka maal ühesuguste normide alla on arvatud. Väliselt näib asi korras olevat. Kui aga asjasse enesesse sügavamale tungida, siis näeme, et ühe osa kontoritele on liiga tehtud.

Kui linna*) ja maa kontorite tegevust lähemalt vaatluse alla võtta, siis leiame, et siin töönormide suhtes küllalt õiglaselt pole talitatud. Linna kontoris on iga teatava ala peal omaette ametnik ehk ka veel mitu, kuna maal väikeses asutuses aga paar-kolm teenijat kõik asutuse töö peavad ära tegema.

Suures kontoris toimetab teatavat operatsiooni üks ametnik päevast päeva.

*) Siin on arvatud suuremate linnade kontorid.

ning selle juures on tal kõik tabelid, juhtnöörid ja registrid käe-jala juures ja on sesse töösse täielikult juurdunud, kuna aga väikeses asutuses ametnikul mitmesuguseid operatsioone tuleb toimetada, tihti peale tabelisi ja juhtnööre otsides, sest kõike ei mahu ju enese juures hoida. See kõik nõuab aga lisa tööd ja aega, kuna ekvivalent aga ühesugune on nii suure kui ka väikse asutuse kohta.

Kõige pahem lugu on kantselei alaga, sest nende töönormide juures tuleb ka kantselei töö ära teha ja vaevalt küll suudab keegi selgeks teha, et asutuses kantselei töö proportsionaalselt suureneb teenijate arvuga. Et näiteks asutuses, kus on 10 teenijat, kantselei töö 5 korda suurem oleks kantselei tööst seal, kus 2 teenijat.

Teedeministri määrus näeb küll ette, et 4 ja 5 klassi kontoritesse tuleb teeni-

jate haiguste ja puhkuste korral sõlmekon-
torist asetäitja komandeerida, kuid sellest
korrast pole alati kinni peetud ning kon-
torid, kus 4—5 teenijat, on pidanud oma
tööjõuga läbi ajama.

Kõike seda arvesse võttes peame tun-
nistama, et praeguste töönormidega on

vähematele asutustele liiga tehtud. Sellega
on vist ka seletatav vähemate asutuste
teenijate nurisemine töörohkuse üle.

Posti peavalitsus peaks küll töönormid
veel kord revideerimisele võtma ja neid
väiksema tegevusega asutuste kohta vä-
hemalt 10% võrra vähendama. —a

„A la Moskovsko-Vindavo-Rõbinski“.

Lähemal ajal, nagu kuulen, kavatses
riigiraudteede liikumise osakond korral-
dada oma ametnikkudele — jaamaülemate-
tele, nende abidele ja rongiteeniiaatele
kursused, millistest osavõtt olevat sun-
duslik kõigile eelnimetatud ametaladel
teenijaile, et süvendada igasühes neist
nende teenistusliste ülesannete täpseid
teadmisi ja arendada nendes ajanõuetele
vastavalt teenistusoskust. Kursuste vastu
ei võiks olla miskit: on ju need hädatarvi-
likud eriti praegusel ajal, kus raudtee-
teenistumäärustikkude kogu ajajooksul
määruste ja ringkirjade rägastikuks kju-
nenud ja käsitamatuks osunud isegi
nende autoritele. Kuid küsimus,
mis tähelepanu väärrib, on see: kas see
kursus kavatsatud kujul oma tegeliku
ülesande saavutab?

Kuuldes mainivat kursuste lektorite
või ettelugejate nimesid tuleb mõne nime
juures küll kõha peale (võib olla on see
gripi tagajärg. Toim.). Olles mõni aeg ta-
gasi kaitseväeteenistuses oli mul juhus
kuulda ühte nüüd nimetatavat ettelugejat
juba ennem. Siis esines ta lektorina raud-
tee liikumise asjaduse kohta. Sellane et-
telugemine oleks võinud küll sellele här-
rale pigemini rammuks jääda: Eesti mees-
tele mingisuguse Moskvataguse raudtee
asjanduse õpetamine, millise nüüd vene-

lased isegi juba ammu unustanud. Rataste
veeremine, vagunite ringlus ja veereva
koosseisu ära kasutamine. Ühesõnaga
veerev ja veerev (nii kui kursuste eest
eriti tasutav raha), aga kus see veerev
kraam lõpuks peatuma pidi, see jäigi sel-
gitamata. Aina andmed ja arvud, mis lek-
torile eneselegi raskelt meespeetavad
näisid olevat. Niisugustelt lektoritelt, ma
arvan, ei ole tulu ka jaamaülematele ja
nende abidele. Peale selle, kuulen, ei ole-
vat kursuste korraldajatel ei ka nüüdki
mingit konspekti (välja arvatud üksikud
alad) ja ettelugemistele mindavat täiesti
juhuslikult.

Kui see nii on, kas ei oleks raudtee-
valitsusel siis sündsam need kursused
edasi lükata ja nõuda, et lektorid ennem
enestele kindla kava või konspekti välja
töötaks, sest muidu võib asi jälle vaid
veerema minna ja veereb liig kaugele —
Moskva taha. See annaks teenijaskonnale
õiguse tõendada, et meil kiputakse iga
küsimust otsustama „a la Moskovsko-
Vindavo-Rõbinski“, nagu seda omal ajal
ütles üks raudteelastest rahvasaadik.

Villem Vops,
endise Kärevere silla
betooni-tööline.

„Side't“ loeb iga riigiteeniija, kes tahab olla
kursis organiseeritud riigiteeniijaskonna
tänapäeva muredega, majandusliste ja kultuuriliste saavu-
tustega ja tuleviku kavatsustega.

Uue kaubaveo tariifi praktilisest käsitlemisest.

1. jaanuarist 1929. a. hakkas maksma uus kaubaveo tariif Nr. 66, mis seni maksvast tariifist süsteemilt palju lahku läheb. Ajakirjanduses on uue tariifi kohta juba ammu kirjutatud, kuid need teated andsid mõista ainult üht, et uut tariifi raske on käsitada. Nüüd kus tariif jaamadele juba välja on saadetud, võib igaüks ise otsustada, kuidas sellega lugu on. Võib tähendada, et ajakirjanduse teated tihti valesti arusaamisel põhjenesid ja sellepärast õiget pilti tariifist ei saanud pakkuda. Uue tariifi käsitlemisel võib selguda vastupidi, et see vanast tariifist mõnes suhtes isegi lihtsam on.

Mis aga ometi, vähemalt esialgu, raskust sünnitab, on see, et takseerija ei jõua kaupade tariifklasse meeles pidada. Seni oli igal ametnikul, kes takseerimise alal töötas, suurema osa kaupade klassid peas ja ei tarvitsenud neid raamatust otsida. Et nüüd iga kauba kohta on 4 tariifklassi ette nähtud, siis teeb see tõsist muret sellele, kes arvab, et ta kõik need peab meeles pidama. Kuid tegelikult pole seda vaja. Suur enamus meie raudteedel veetavatest saadetistest kuulub väikesaadetiste hulka. Sellepärast on tähtis eestkätt tähelepanu pöörata väikesaadetiste tariifklassidele. Võib soovitada, et iga takseerija kohe alguses, uue tariifi käsitlemisele asudes, teeks omale väikese tähestikulise väljavõtte (nimekirja) nende kaupade kohta, mis vastavas jaamas harilikult ette

tulevad, tähendades nende väikesaadetiste tariifklasse. Näit.:

Bensiin	2
Biskviit	2
Heeringad	7
Hülsid, paberossi	2
Jahu, kaera, odra	8
„ rukki, nisu:	
järe	8
püül	7
„ kartuli	6
Kakao	2
Kapsad, värsked	10
„ hapud	9
Kartulid	10
Kartulitärklis	6
Kastid, puust, värvimata	7
Kohv, oa-	2
„ vilja	3
j. n. e.	

Sarnane nimekiri ei tarvitse pikk olla: ühel kirjutuspöõgnale leheküljel mahub kõik ära. Kasu sellest väljavõttest on järgmine: kuni 50% ja enam saadetiste üldarvust võib üle takseerida, ilma et oleks tarvis tariifiraamatust iga nimetust üksikult üles otsida ja teiseks — väljakirjutatud kaupade klassid jäävad kergemini meelde.

Tarviduse kohaselt võib ka 10- ja 15-ton. saadetiste jaoks sarnast väljavõtet valmistada, iseäranis puumaterjali kohta. —s.

Mõnda tööde täitmise normide alalt.

Jatkates „Sides“ nr. 12 — 1928. a. algatatud tööd, toome siin kohal eriti raudteepealishituse tööd talisel hooajal.

Lumevärvad. Nende keskmisel parandamisel, juurelisades kuni 25% uut materjali, peab 1 mees parandama päevas: a) 1,4 mtr. kõrguseid — 12—13 tk. ja b) 2,1 mtr. kõrguseid — 8—9 tk.

Lumevärvade tegemisel valmis laukestest, kas täiesti uuest või osalt ka vana materjali tarvitades, peab 1 mees päevas valmistama: a) värvavaid kõrgusega 1,4 mtr. — 14 tk. b) värvavaid kõrgusega 2,1 mtr. — 10 tk.

1 mees peab päevas üles eadma lumevärvavaid kõrgusega: a) 1,4 mtr. — 40 tk. ja b) 2,1 mtr. — 20 tk.

Teibaid peab 1 mees päevas püstitava 80 tk.

Ärakoristama lumevärvavaid peab 1 mees: a) kõrgusega 1,4 mtr. — 40 tk. ja b) kõrgusega 2,1 mtr. — 20 tk. Siia hulka on arvatud ka teivaste koristamine ühes värvavate ja teivaste sorteerimisega ja virnadesse panemisega.

Lund rookida ühes lume hunnikusse ajamisega kuulub 1 mehel päevas jaamatedel või platsidel: a) lume paksuse juures kuni 20 sm. — 83 ruutmtr., b) lume paksuse juures kuni 0,5 mtr. — 31 ruutmtr. ja c) lume paksuse juures kuni 80 sm. — 19 ruutmtr.

Märke: Suure liikumise juures vähenevad toodud normid kuni ¼ võrra.

Jääd jaama teedel või platsidel ära-
raida ning hunnikusse ajada kuulub 1.
mehel: a) kui jääkord kuni 10 sm. paks
— 20 r.-mtr. või b) kuni 20 sm. paks —
10 r.-mtr.

Märge: Suure liikumise puhul vä-
henevad toodud normid kuni $\frac{1}{2}$ võrra.

Kraavide ja sildade ümbruse lumest
lahtirookimisel ühes lumē laiaili-
pildumisega tuleb 1 mehe peale 16—17
kantmeetrit.

Kraavides ja sillatugede ümbruses
jää lahtiraiumisel ühes jää välja-
loopimisega tuleb 1 mehe kohta 4 kant-
meetrit.

Muhkude parandamine. Alus-
lappide allapanemisel ühes tarviliku tah-
umisega (siia ei kuulu aluslappide val-
mistamine) kuulub ühel mehel panna koh-
ale: a) lappe kuni 18 mm. paksuseni
laiaroop. — 25 tk. (või ühe lapi kohta
19 minutit), kitsaroop. — 33 tk. (ühe lapi
kohta 14 min.) b) lappe kuni 50 mm. pak-

suseni laiaroop. 20 tk. (1 lapi kohta 24
min.), kitsaroop. 25 tk. (ühe lapi kohta
19 min.) c) üleliipriliseid lappe laiaroop.
— 5 tk., kitsaroop. — 10 tk.

Aluslappide vahetamisel võetakse siin-
toodud normid nende lappide kohta, mis
sissevahetatakse, vähendatult $\frac{1}{5}$ võrra.

Aluslappide väljavõtmisel kuulub 1
mehe kohta aluslappide: a) paksusega kuni
50 sm. — laiaroop. — 33 tk. ja kitsaroop.
— 50 tk. b) üleliiprilisi — laiaroop. —
12—13 tk. ja kitsaroop. — 14 tk.

Muudest pealisehituse töödest olgu
siin nimetatud veel tee laiuse üm-
berlöömine schablooni järgi, mida 1
mehel tuleb teha päevas laiaraopalisel —
34 j.-mtr. teed ja kitsaraopalisel 50 j.-mtr.
teed.

Pöörangu komplekti laiuse ümberlöö-
misel schablooni järgi tuleb laiaraopali-
sel 2 mehel päevas ümber lüüa 1 komp-
lekt ja kitsaraopalisel 2 mehel — 5
komplekti.

Riigiteenijate keskliidu õienduse puhul.

„Side“ möödunud aasta viimases numbris
võtsime sõna riigiteenijate kutseorganisatsioonide
1928. a. töötulemuste kohta.

See artikkel on keskliidu juhatusel päris roo-
paist välja lõõnud.

Oleme saanud keskliidu juhatuselt õiendava
kirja, mille toome järgnevalt. Kirjas, selle ase-
mel, et artiklis toodud fakte ja põhimõttelisi
seisukohti arvustada, pööratakse õige suurt ja
teenimata tähelepanu minu kui „Side“ vastutava
toimetaja isikule. Terve see õiendus, milles hea-
meelega oleks näha tahtnud just praeguse kesk-
liidu juhatusel seisukohti meie kutsepoliitika tule-
viku väljavaadete kohta, on vastu minu tahtmist
muutunud ainult polemiseerimiseks minu kui
endise keskliidu juhatusel liikmaga, resp. avaldatud
artikli autoriga. Lubatagu siis mind veidi
analüüsida allpool toodud keskliidu juhatusel
kirja, mis tahab, kui ma õieti aru saan, õigustada
igal juhul keskliidu praegust poliitikat ja tegut-
semist.

Kõige esmalt. Keskliit ei eita, et üksikliikmete
arv keskliidu ümber koondunud organisatsioonid-
es — rääkimata põhjustest — on paari viimase
aasta jooksul umbes poole peale kahanenud, et
keskliidu juhatusel isikud olid sattunud, kelle
õige koht kusagil mujal oleks pidanud olema, et
meie organisatsioonid korra suhtes paljugi soo-
vida jätavad, et organisatsioonidel puudub raha,
mida liikmed vabatahtlikult suurema liikmemaksu
nõu peaksid andma ja ilma milleta tagajärjerikas
majanduslik võitlus pole mõeldav. On see kõik
nii, siis tuleks ju kindlasti keskliidul ja keskliitu
kuuluvatel organisatsioonidel revideerida omi
seniseid töömeetodeid ja taktikat, kõrvaldades põh-

justused, mis meie kutseliikumise edenemist takista-
vad. Just seda toonitasingi.

Keskliidu juhatus, eeltoodud mitte eitades, ar-
vab aga et kõik korras on ja et ta ka praegustes
tingimustes suudab „vääriliselt“ riigi- ja omava-
litsusteenijate huvisid kaitsta. Ketserid ja lõhku-
jad on kõik, kes teisiti mõtlevad, mina eestkätt

Eriti juhitakse tähelepanu sellele, et mina, kui
ühe keskliidu allorganisatsiooni häälekandja vas-
tutav toimetaja, julgevat „keskliidu tööd sarnases
valguses hindada, mida ei saa koostööks pidada“.
Kuid, nähtavasti, aru saades, et see raudteelaste
avaliku häälekandja keskliidule „alluvuse“ mõiste
ikkagi üks väga problemaatiline ja udune mõiste
on, ei saadeta mind, „Side“ vastutavat toimetaja-
t, otsekohe küll puuriidale, vaid antakse raud-
teelastele nõu seda toimetaja süütegu selgitada
esialgu ikkagi veel omavahel. Ma lisaksin, juure,
et raudteelased on oma erinevate vaadete ja sei-
sukohtade iseseisvalt avaldamise vajaduse küsi-
must põhjalikult kaalunud juba aasta tagasi, oma
1928. a. kevadisel kongressil. Üksmeelsest otsus-
tati siis, et keskliidu etikett, mis ajakirja mõtle-
mise viisi iseseisvust seob, tuleb „Sidelt“ maha
võtta. Selleks sammuks andis peajasjalikult põh-
just asjaolu, et tolleaegne värske keskliidu esi-
ndaja „Side“ toimetuse kolleegiumis hra H. Nurk
kõik keskliidu tegevust arvustavad artiklid ära
tahtis keelata, nõudes ühtlasi, et kõik üldtähtsu-
sega artiklid pidid alluma tema, kui keskliidu
esindaja, senseeerimisele. Asi lõppes, kordame,
selllega et keskliidu esindaja toimetusest lahkus,
ja „Side“ ilmub, alates läinud aasta aprillist,
jälle raudteelaste ajakirjana, kus juures „Side“
veerud endiselt ikkagi lahti kõigile riigiteenijale
ja riigiteenijate organisatsioonidele oma vaadete

vabaks kaitsemiseks ja teiste seisukohtade asjalikuks arvustamiseks on, Kahtlen väga, et raudteelased keskliidu soovil nüüd omi seisukohti muutama hakkavad.

Keskliit teatab, et ta töötab kindla plaani järele: seaduseelnõud ja nõudmised on selles plaanis kõik flusti ritta seatud ja enne kui pole jõutud üht seadust veel maksuma panna, ei olevat kohane esineda juba teisega. Hüülevat (minu poolt soovitatud?) taktikat ei saavat keskliit ka kõige parema tahtmise juures omaks võtta. Saadikutekogu olla niimoodi otsustanud ja seda tuleb täita. Ma ei tea lähemalt, mismoodi saadikutekogu selle tööplaani on kokku seadnud, — see on muidugi keskliidu juhatuse strateegiline saladus, millest avalikkust ei informeerita, — kuid üks tahab mulle selge olla: äärmist tagasihoidlikkust töös võimaldab selle plaani taha pugemine keskliidu juhatusele. Kas see tagasihoidlikkus aga kõlbab juhtnööriks võitluses riigiteenijate olukorra parandamisel — see on sootu iseasi. Siin võivad arvamised juba suuresti lahku minna. Praegune keskliidu esimees hra Martens toonitas omal ajal, kui mälu ei peta saadikutekogu koosolekul läinud aasta mais, et keskliidu teovõimevuse põhjused seisvat just selles, et keskliit pole suutnud luua tihedat kontakti kõrgemate ametnikudEGA. Nähtavasti on see kontakt nüüd loodud, sest teenistusvanuse tasu seaduse hiljutisel harutamisel riigikogu rahaasjanduse komisjonis teatas keskliidu esindaja F. Kari, et on vastuvõetavad valitsuse poolt kokkuseatud vanustasu normid, mis, võrreldes organiseeritud riigiteenijaskonna poolt juba 3 a. tagasi kindlitud ja seni muutmata normidega, kõrgendavad kõrgemalpalgaliste ja vähendavad väiksema- ja keskmisepalgaliste tasu norme. On see nüüd riigiteenijate enamuse „vääriline“ huvide kaitsmine — lubatagu mul siin juba teisele arvamisele jääda.

Teenistusvanusetasu seaduse aruandja riigikogus, keda ei saa kahtlustada heatahtlikkuse puudumises riigiteenijate enamuse huvide kaitsemisel, ütles nende ridade kirjutajale avameelselt, et temale keskliidu esindajate poolt mingit teenistusvanusetasu normide tabelit, mis keskliidu nõudmisi kujundaks, pole esitatudki. Tema, aruandja, ise aru saades normide puudulikkusest, oleks normide reguleerimise küsimust enamuse huvide kohaselt saanud ülesvõtta ainult siis, kui keskliidu poolt saadettud „kaitsja“ komisjonis oleks puudunud. Sest parandama hakata valitsuse norme, mida keskliidu esindaja vastuvõetavaks tunnustab, pole mõtet ja on ka äärmiselt riskantne, riigikogu komisjoni ärevat meeolu ja teisi poliitilisi situatsioone arvesse võttes.

Praegune keskliidu juhatuse imestab, mispärast mina, olles keskliidus väga tegev ja mõjuv isik, ei saanud omal ajal vastuvõetavat koosseisu seadust välja võidelda. Olen ma siis kunagi minuaegse keskliidu suurte töötulemustega hoobelnud? Võitlus riigiteenijate parema tuleviku eest kestab edasi. Need põhimõtted ja nõudmised, mis riigiteenijate olukorda reguleerivate seaduste kaitsemiseks aluseks said võetud minu keskliidus olemise ajal, maksavad suuremalt jaolt ka praegugi veel. Vahe seisab ehk vast ülesseatud nõudmiste teostamises: meie omal ajal baseerusime kindlasti maksvatel otsustel, kuna nüüd nähtavasti teisiti talitatakse.

Keskliidu juhatuse märgib oma kirjas, et mina vassivat teadlikult fakte: õpetajate liit ei olevat lahkunud keskliidust mitte 1928. aastal, vaid hetkel kui mina lahkusin keskliidust. Olen ma siis öelnud, et õpet. liit lahkus 1928. a.? Õpetajate liit kuulus 1927. a. veel keskliitu (lahkus 1927. aasta lõpul ja põhjustel, mis peaks väga hästi teada olema praegusele keskliidu juhatusele), ning selle tõttu võisin ma loomulikult alles 1928. a. töötulemusi hinnates konstateerida õpet. liidu väljaastumise järeldusi selle töö kohta. Keskliidu juhatuse teeb mulle etteheiteid, et ma ei julgevat välja öelda, mis mõten „keskorgani“ all, mille ümber kõik riigiteenijad endid peaks koondama. Aga ikka keskliitu. Või pole oponendid artiklit lõpuni lugenud (kõik riigiteenijad organisatsioonidesse ja organisatsioonid keskliidu ümber). Keskliidule näib imelikuna, paistab isaliku õpetusena, sooviavaldus et organisatsioonid omi paremaid mehi keskliitu saadaks. See olevat ju iseenesestki arusaadav. Kahjuks pole see kõikidele organisatsioonidele just nii väga iseenesestki arusaadav: mitmed keskliidu juhatuse liikmed on just viimasel ajal oma organisatsioonide poolt kui mitte kõlblikud tagasi kutsutud. Mõistagi kui esitaja kutsetegelase mõõtu välja ei anna, siis on selles ainuüksi vastutav organisatsioon, kes esitaja annud ja ei saa siin kuidagi etteheiteid teha saadikutekogule või keskliidu juhatusele.

Nüüd veel minu isiklikust töövoimest. Keskliidu juhatuse autoriteetlikul otsusel olevat mina teoreetik, kes ainult teistele tahab tööd õpetada ja õpetuse eest raha võtta... artiklite reamaksu näol. Heatahtlikult soovitatakse minule mitte piirduda ainult sõnalise õpetusega, vaid võtta osa ka tegelikust organiseerimistööst. Olen päris tänulik, et keskliidu praegune juhatuse mind ikkagi kas või teoreetikuna tunnustab. Olin ise küll arvamiselt, et ma omal ajal keskliidu sekretäri-asjaajajana töötades ka praktilisest kutsetööst kõrval ei seisnud. Seda „eneseavastamist“ aitas süvendada veel asjaolu, et mõni nädal peale minu lahkumist keskliidust, uus keskliidu juhatuse mulle oma esimehe kaudu vormiliku ettepaneku tegi võtta vastu palgaline asjaajaja koht uues keskliidus. Olin siis kindlas veendumuses, et mind mitte teoreetilisteks vestlusteks keskliitu ei vajatud, vaid praktiliseks tegutsemiseks. Loobusin sellest austavast ettepanekust põhjustel, et keskliidu kavatsetas osalise ümberkorraldamises ja võib olla ka uue arenemissuuna määramises uuele juhatusele täiesti vabad käed jätta. Mis puutub minu sissetulekutesse „Side“ juures, siis ei maksaks keskliidu juhatusel mind kadestada: minu terve 1928. a. ridade honorar võrdub paarikümne kroonile, tehnilise toimetustöö eest palka pole saanud.

Lõpetades, luban öelda veel oma kogemustest järgmist.

Oleme küllalt omi puudusi ainult juhatustes — kitsas ringis — harutanud, varjanud omi eksisamme ja distsiplineerimatust n. n. strateegilistel põhjustel. Tagajärg: liikmete arv, juhtivate jõudude kvaliteet, distsipliin — langevad, organisats. töötulemused pole nimetamisväär.

Ostarebekohasem oleks vast küll, eriajakirjas vähemalt, omi puudusi valgustada mitte uduste lausetega, vaid selgelt ja otsekoheselt tarbekorral, et virgutada laiemaid hulki tööle oma organisatsioonide tervendamiseks. See on minu arva-

mine. Lapsik oleks mõelda, et valitsus ja osa kõrgemaid ametnikke, kes majanduslikus võitluses meie vastased, meie tõelist olukorda ei tunne. Valitsuse poolt antud lubaduste mitte-täitmine näitab selgesti, et ta meie võimetest juba ammu vastavad järeldused on teinud. Andestagu lugeja, et nii pikalt olin sunnitud sõna võtma oma isiku rehabiliteerimiseks.

Vabandab, mind ehk vaid siiski see asjaolu, tahan loota vähemalt, et käesolev poleemika natuke aitab elustada mõtteavaldusi ja arvustavaid vaielusi riigiteenijate kutseliikumise probleemi lahendamise käsitamisel.

A. Lepp.

„Side“ toimetusele.

Sides nr. 12 on pealkirja all „Riigiteenijate kutseorganisatsioonide 1928. a. töötulemusist“ riigiteenijate keskliidu tööd artikli autori poolt ebaõigelt ja mahakiskvalt valgustatud, mispärast tõcolude jalule seadmiseks keskliidu juhatus palub „Side“ toimetust alljärgnevaile ridadele lahkelt ruumi anda:

Riigiteenijate teenistusvanase tasu seadus ei ole piirdunud lubadustega, vaid valitsus on arvestanud selle maksmapanemisega ja isegi tarvilikud summad eelarvesse võtnud. Seadus ise on riigikogu alamkomisjonis. Komisjon oma esimesel koosolekul otsustas uuele valitsusele selle seaduse seisukoha võtmiseks saata. Uue arstiabi korraldusega tahetakse küll asuda riigiteenijate palkade vähendamisele, kavatsedes panna osa arstimise kulusi (20%) teenija enda peale, kuid riigi- ja omavalitsusteenijate keskliidu esitajate energilise väljaastumise tõttu alamkomisjonis, võeti nimetatud seaduses parandus ette ja kustutati kuri kuulud 20% maha. Rahanduskomisjonist anti seaduse eelnõu valitsusele uuesti kulude väljasegitamiseks. Riigi- ja omavalitsusteenijate keskliidu saadikutekogu otsuse põhjal esinetakse nõudmistega plaani järele ja enne kui ei ole üht tasude seadust veel maksta jõutud panna ei ole kohaseks peetud juba teiseks esineda. Kahju, et „Side“ vastutav toimetaja nii hüplevat taktikat soovitab, mida keskliidu praegune juhatus kõige parema tahtmise juures omaks ei saa võtta.

Kuuetunnilist vaimlist tööpäeva peab keskliit tarvilikuks, kuid viivitab selle küsimuse päevakorra le tõstmist taktikalist põhjustel, et mitte võimaldada meie riigi- ja omavalitsusteenijaskonna vaenlastele, vanadustasu seaduse arutamisel, kisada: „riigiteenijad nõuavad palju palka ja vähe tööd“.

1927. a. koosseisu seadus on valminud siis, kui praegune „Side“ vastutav toimetaja ise keskliidus väga tegev ja mõjuv isik oli. Siis oli keskliit artikli autori, samuti ka „Side“ vastutava toimetaja, arvates õigesti kätse ja imestada tuleb, mispärast siis ei saanud tema vastuvõetavat seadust välja võidelda. Nüüd, kus seadus juba maksvus, on seda parandada palju raskem. Kui tolleaegne keskliidu juhatus liige on selles küsimuses etteheidet teinud praegusele juhatussele, siis peab tema nüüdset juhatus võimekaks sellest keskliidu juhatus, kust ta ise osa võttis. Nüüdne keskliidu juhatus ei ole seda küsimust mitte unustusse jätnud, vaid on selle valitsusele esitanud ja tegutseb alaliselt tema paran-

damise nõudmistega. Keskliidu praegust juhatus imestab kõige rohkem asjaolu, et artikli autor vassib teadlikult fakte. Õpetajate liit ei lahkunud keskliidust 1928. a. jooksul, vaid hetkel, kui artikli avaldaja s. o. „Side“ toimetaja ise ja ta mõtteosalised keskliidust lakkusid. Mis lahkumise põhjustas, on praegusel juhatusel teadmata. Samuti oli väljaspool keskliitu tolle sama keskliidu juhatus ajal riigi- ja omavalitsusteenijate ülemaaline ühing. Nüüd on organisatsioonid peale õpetajate uuesti keskliidu ümber koondunud.

Ei ole õige, et valitsus praeguse keskliiduga vähem oleks arvestanud kui kunagi enne. Teisiti oletus artikli autori poolt on omale teenimata loorberite nõudmine, mida teadlikud ja arusaajad kutseorganisatsiooni liikmed vastavalt hinnata oskavad. Artikli autor on ise riigiteenija ja imestama peab, mispärast tema ei ole ise midagi veel organiseerinud. Ta on teoreetik, kes teistele tahab tööd õpetada ja õpetuse eest raha võtta artiklite reamaksude näol, aga ise selle õpetuse järele ei talita, vastasel korral oleks riigiteenijaskonnal ta töö näha. Ta töö seisab ainult sõnades, et tuleks teha.... Keskliidu juhatus soovib artikli autorile mitte piirduda ainult sõnalise õpetusega, vaid võtta osa tegelikust organiseerimistööst. Mis mõtleb artikli autor tema poolt soovitatud „keskorgani“ all, on meil teada, kuid imestama paneb, et arvustaja ei julge oma arvamisi väljendada sedavõrd selgelt, et harilik organiseeritud kutseühingu liige sellest ka aru saaks. Keskliidu saadikutekogus on see küsimus vast hiljuti juba otsustatud ja sellepärast ei ole tarvidust tema pikemaks seletamiseks.

Autor oma artikli lõpuosas annab isalikku õpetust organisatsioonidele, et nemad omi parimaid mehi keskliitu saadaks. Kel tohiks selle vastu midagi olla. See on ju arusaadav, et nemad seda ka ikka ja alati on teinud. Kui aga autori arvates seda meelelega kuskil organisatsioonis on teisiti tehtud, siis on see väga kahetsemisväärne ja arvame, et ka artikli autor ise seda ei ole teinud ega kavatse teha.

Keskliidus on organisatsioonide esitajate kohaselt hinnatud organisatsioonid. Kui mõnelt poolt on arvatud teisiti, siis on siin vist eksitusega tegemist.

Keskliidu julatuse koosseisuga on võidud tööd teha, kaitsedes vääriiselt riigi- ja omavalitsusteenijate majanduslisi huviseid. Lõhkumiseks aga loeb keskliit asjaolu, et ühe allorganisatsiooni häälekandja vastutav toimetaja hindab keskliidu tööd sarnases valguses, mida ei saa koostöök pidada. Keskliidu juhatusel on tunne, et selle organisatsiooni esitajatel on keskliidus olemine raske kui nende seisukohad nii lahu lähevad nende organisatsiooni seisukohtadest. Keskliidu juhatus oli arvamisel, et temal on arvestada organisatsiooni esitajatega, kui aga asi nii ei ole, siis ei ole süü meie juures, vaid kuskil mujal, mida selgitagu raudteelaste keskühing.

Tallinn, 19. jaanuaril 1929. a.

Keskliidu juhatuses esimees (Martens).
Sekretär (allkiri).

Vastutav ja tegev toimetaja ALEKSANDER LEPP.

Väljaandja EESTI RAUDETELASTE KESKÜHING.
Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.